

התאמת החרוץ העברי

ספק, "ריפורמאר" מתאים, אמנם, זכינו לראות חזיונות ממבחר הספרות האירופית כגון איבסן, טולסטוי, סטרינדברג ואחרים, אבל בשנשים לב לחמט. קרים התמיריים של החזיונות, נראה על נקלה כי מספר אנשי המקום וביחוד מבין הספרדים הוא מועט, מפני כי תכן החזיונות הוא רחוק מהם ומרוחם, כי אלה מחזות הצהוק והתנוה של ציחוב, שלום-עליכם ואנדרייב, ב"שדוכים" יקנה, וחשיבותה של רצינות ואפילו "דרמות כאל-נקמות" של שלום-ע"ש וכדומה, מובים הם בעד אלה הכאים עכשו מרוסיה, אבל לחזה ב"אוריאל אקוסטא" או דבר אחד דוריי יהיה תמוז יותר קרוב ויותר מוכן לכל השדרות, גם תפאורה (דיקורציה) מתאימה וכמו-כן כל יתר הקשטים המועילים לשפור ולשכלל את הכמה בשעת החצנה הסרים לנו מאד והעיקר היא בנין בית-חזיון עברי הגון בעיר בירתנו, ובכך, בעוד חדש או שנים יסעו שני חברי התיאטרון העברי, ה"ה בן-ימיני וקוטאי ואחרים גם הגברת מרים כהן-ברנשטיין, האהון תאומי זרעיתו הכר-מלית--ברלינג, כדי להשתלם במקצועם זה, להשתכלל בו ולמלא את כל החסר-נות שמנינו לעיל. שם כברלין הרוסית-העברית מצא ימצאו משחקינו כר-נרחב לעבודת ולשכלל עבודתם, שם ימצאו גם את ביאליק, גטמן וסופרים אחרים שיסיפקו להם ברצון חמר עברי ומתאים להצגתם.

ואחרי עבור שנה אחת או שנתים, יסעו כלם את נסיעתם הגדולה, "אמרי-קתה" כדי לאסף בארץ-הדולרים את מאת אלף הדולרים ולקום בירושלם ובתל-אביב היכלי החזיון העברי שלנו, זהו החלום הנשגב הנשקף מעיני השחורות והמכריקות של קוטאי-אקוסטא שלנו וזוהי השאיפה הכבירה המתנוססת בלבו של בן-ימיני, "רינהרדט" העתיד שלנו. הן אמנם, היה היו לנו גם חובבי-הכמה העברית שירו לפנים את האבן הראשונה ליסוד הכמה העברית בא"י, ועוד לפני ח"י שנים בערך הצגנו יחד ביפו ובירושלם את "אוריאל-אקוסטא" בעברית, ואולם ג'נס'ן עזבנו ונשאר עודנו בורשה, וליזה (לא אח!) ור' ון מצטיינת על הכמה ה'זרנונית באמריקה וגם ורדי משתלם עודנו כברלין.

איני יודע עדיין מי ימלא את הסרוננו החזיוני במשך השנה או השנתיים, שיחסר לנו פה התיאטרון העברי? הן, "האופרה" העברית עודנה בחתוליה וגם ה"אופרטיה" העברית אף היא טרם שלפה אף סנדלי-ילדותה, ואולם אחת ברור לנו כי בעוד זמן מה, נזכה לראות שוב בארצנו, להקת שלמה אמתית ואמנותית תחת ראשותה של מרים שלנו, זו הגב' כהן-ברנשטיין, ולהקת זו תציג לפנינו ממבחר חזיונות אירופי ואולי גם ממחזות הארץ מגבורי-תל-חי ולהרמון ומגבורות ונפלאות פתח תקוה והצימרון, ואולי עוד לתגלו פה בארצנו כוכבים חדשים, מבני הארץ, על שמי האמנות החזיונית שעתידו לפנינו ולשני חתני-הנשף לה"ה קוטאי

ובן-ימיני שחוננו במשך זמן קצת, אנו אומרים בנשף זה, "חזקו ואמצו!" צעירים הנם עדיין, עתידים לפניכם וללמד הם צריכים, יהיו נא בטוחים הם וחבריהם כי מצא ימצאו עוזרים ותומכים בעבודתם והקהל העברי ידע להוקיר את כשרונם וכוא יבוא בהמנינו לכבדם בנשף-כבוד ופרידה זה, גם צעי-רינו ה"נמצאים לאמנות", ידעו הפעם להתיהם בשיקט להצגה אחרונה זו ולא יפריעו את מנוחת המשחקים והקהל בהתפרצותם אל האולם, הנחלת האולט "ציון" בטח תתן להם האפשרות ליהנות אלהם מהחצנה, ובכבוד הראוי נבוא כלנו אל החזיון כבני-תרבות אמתיים.

י. קר-ל

במוצאי שבת זו תציג להקת המשחקים העברים את חזיונה האחרון, את "אוריאל אקוסטא" על במת התיאטרון "ציון". הצגה זו תהיה, כפי שקראנו במודעות, לכבוד שני חברי התיאטרון העברי ה"ה מנחם בן-ימיני ואהרן קו-טאי, לפני נסעם ברלינג כדי להשתלם באמנותם על-מנת לחזור לארצנו אחרי זמן-מה.

לא מחדש באו אלינו שני המשחקים הצעירים האלה ולא אורחים הם בתוכנו. הקהל העברי בירושלם נהנה לא פעם ממשחקיהם על הכמה ובעתוננו לא נמנענו מלספר בשבחם בכל פעם שנודמן לנו המקרה וכשראינו אותות של קדמה בעבודתם החזיונית.

לא אדבר הפעם על תולדות התיאטרון העברי בארצנו, כי מה שעשתה להקת המשחקים שלנו בארץ בזמן קצר, הכל יודעים זו היא אחת מהיצירות הרוחניות הגדולות שניצרו פה על אדמת-הקדש, אחד הסימנים האמתיים של תהיה לאומית רוחנית, זהו אבן יקרה בבנין התהיה הלאומית הרוחנית שלנו, התהיה של אמנות ויופי: התיאטרון העברי בא"י. ומוצאים אנו להזכה לעצמנו להודות כי שני המשחקים האלה שלנו עזרו הרבה מאד בהנחת האבן היקרה הזו.

לפני ארבע שנים בערך עזב את הכמה הברלינית, לאחר שקבל שם את חניכו החזיוני אצל ריינה ארדט ובפעם הראשונה הופיע על הכמה הירושלמית בתוך קבוצת "בר כוכבא" צעיר לימים, כבן עשרים ואחת היה אז ואולם מתוך נסיונו זה הראשון בא"י ניכר בו כשרון. מאז נספח אל ה"תיאטרון העברי" ביפו וראה ראינוהו, חליפות על הכמה, פעם בתור הכומר אינגסטרנט ב"רוחות" של איבסן, פעם בתור יענקיל משפטישין ב"אל-נקמות" של שלום אש, וככה הופיע בן-ימיני בכל חליפותיו ותמורותיו מד"ר רנק, "בנורה" של איבסן ועד "הצדיק בדביק" ו"הירש בר" המנושם אשר "בכך הרפר". זהו כשרון גמיש ומרובה הגוונים וכח של יצירה אמיתית לתפ-קידו הרבים והשונים.

וקוטאי? זה חביב-הקהל, שטרם עברו עליו כ"ג אביבים בימי חייו, עזב את ה"סטודיו" של אדאשוכ באודיסא וק לפני שנתים וחצי ומיד כבואו על הפך ארצנו נספח אל התיאטרון העברי והחלוט להקדיש את כח-עלומיו ואת כל כחו ומרצו לכמה העברית.

מי אינו זוכר את איסבלד, הבן החולה והמתנוחה, שבאב של סטרינדברג? מי מאתנו שכח את "הורדה" אשר באיקינס ואף את הסטודנט הדיכוי שנסה ומצא כי "קשה להיות יהודי"?—קוטאי הוא כוכב אמנותי מזהיר על שמי האמנות החזיונית שעתידו לפנינו אם עוד ילמד וישתלם על הכמה העברית.

הן אמנם, במשך זמן קצתו הקצר של התיאטרון העברי, הצליח לפתח במדה מרובה את האמנות החזיונית העברית, לברא צורך באמנות האר-צנו ולסול דרך בטוחה לחזיון העברי האידיאלי, ואולם כדי שתוכל להקת באמת להגיע אל המטרה הסופית וליצר בארצנו שוים להקת של משחקים מקצועיים עכררים אמתים שיעמידו את התיאטרון העברי על הגבה הדרוש כמו באירופה הנאורה, החליטו החברים לתקן את הלקויים שהרגישו בעצמם במשך זמן עבודתם בארץ.

וראשית כל דבר: רג'יסור ומנהל מומחה, שיוכל להורות ולחנך עפ"י המב-ניקה הכי-חדישה שבעולם האמנות ושיסכים לבוא גם לא"י ולתמשיך את עבודתו כאן. להגדיל ולהרחיב את חוג המשחקים האמנותיים ולאסף כחית רעננים ומצוינים בשביל הכמה העברית בא"י. החסרונות העקריים הם, כלי שים